Jüdische Pester Zeitung.

דיעזעס בלאטט ערשיינט
צווייטמאל וואכענטליך
אונד קאסטעט פיר
עסטעררייך-אונגארן
גאנציעריגע 8 גולדען ע. וו.
האלבעריגע 4 „ „
פיערטעל- 2 „ „

פיר אויסלאנד
גאנציעריגע 9 גולדען עסט. ווערט.
האלבעריגע 4 „ 50 קרייצער
פיערטעל- 2 „ 25 „

אנגענומען
אונד זאמטליכע פרייזאם - אגענטען
ווערדען מיט 10 קר. פאר 6 שפאל-
טיגע פעטיט-צייל בערעכנעט.

יידישע פעסטער צייטונג

(דאָנערסטאג-אויסגאבע)

איף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריראן
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייס
בעגינגט מיט דעם עמפאנג דעס
ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
רעסטינגאסע נו: 7,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.
פרענומעראנטענזאמלער
ערהאלטען 10% ראבאט.

Nr. 29, זעכסטער יאהרגאנג — פעסט, כ'ט ניסן ה'ת'ר'ל'ד'. — Pest, den 16. April 1874.

פאָליטישע איבערזיכט.

אונגארן.

וויא ווייט בערייטס אין פאר־יגעס בלאטטע מעלדעטען, ווירד זאמסטאג אדער האבסטענס זאנ־טאג אינזער לאנד הויפטער קאמפען אונד צוואר אין בעגלייטונג דעס גאנצען איסווערטיגען מינס־טערס גראפען אנדראשי אונד דעס גאנצען קריעגסמינסטערס פעלד־צייג־מייסטערס בארון קוהן. דיעס זינד גאנמלך דיא צוויא מינסטער, וועלכע עסטערריך אונד אונגארן צוזאמען האבען. אנ־דראשי ווירד דען שטאנדפונקט זיינער איסווערטיגען פאליטיק אונד קוהן ווירד דען ארמעע־שטאנד אין דער דעלעגאציאן בעשפרעכען. דיענסטאג ווירד אין דער גאנגסבורג אין אפען דער גראבארטיגע עמפ־פאנג דער דעלעגאציאנען שטאטפפינדען. דער „פעסטער ללאיד" וויים שאן פאראויס צו מעלדען, דאס אינזער לאנד בייא זיינער אנשפראכע אין דיא דעלעגאציאן זא פיעל אזאגען ווירד, דאס יעטצט דער פריעדע אין איראאא שטארק בעפעסטיגט איזט אונד דאס זיך דיא איסווערטיגען בעציעהונגען (צו דען איבריגען מעכטען) זעהר גינסטיג אונד פריינד־ליך גנשטאלטעט האבען.

אויך אין דיעזער דעלעגאציאנס־זיטצונג ווירד גראף אנדראשי דאס זאגענאנגטע „אטטר־בוד" פאר־לעגען, אין וועלכעם ער זיינען בריעפ־וועכסעל מיט דען איסווערטיגען מעכטען איבער דיא איסווערטיגע פאליטיק מיטטהיילען ווירד. דיא איסגאבען אינזערעס איסווערטיגען מינסטערס ווערדען יעטצט אים 112,400 גולדען פערמינדערט ווערדען, טראטצדעם יעטצט מעהרערע נייע לאנדולע אים איטאלאנע ערגאנצונג ווארדען. — אויך אין בערלאד (אין רומעניען) ווארדע יעטצט אין עסטערריך-אונגארישער לאנדול איינגעזעטצט, דא דארט זיינען דעם גראפען דארעלם איבער 200 עסטערריך-אונגארישע אינטערטראגען ווארען אונד דא דיעס מיטטעלס יעדען זונד אונד פאן דען רומע־מען געזעטצט ווערדען, זא ערזוכטען דיעזע זעלבסט אינזערען איסווערטיגען מינסטער, דאס ער דארט צו אירדעם שוטצע אינען עסטערריך-אונגארישען לאנדול אינזעטצע.

אים דעם ווייגער רייכסראטהע.

אין דער מאגנאט־זיטצונג דעס הערענהאוז־דיי־זעס ווארדע ערסט איבער דאס נייע רעליגיאנס־געזעטץ אבגעשטיממט. 77 שטיממען פיר דיא רע־גירונג אונד נור 43 שטיממען וואר געגען דיא רע־גירונג אונד פיר דיא גיסטליכקייט. — זאמט ווירד גון עגדלך דיעזעס פרייזיגגע געזעטץ אויך באלד פאס דאנגע מאנדאטאריס ווערדען — אונד מיט דער הערשאפט דער גיסטליכקייט איזט עס אים אלס דאס ערגעבנים דער אבשטיממונג בע־דאנגט געגעבען ווארדע אונד דיא בישאפע אינגע־זעגען דאבען, דאס וא גון דורכגעפאללען זינד, ער־דאבען זיא זיך פאן אירען זיטצען אונד פערלייסען דען וואל; בייא דען פרייזיגגען אבער הערשטשט דיא גראססע פרייד.

אין דיעזער זיטצונג דאבען אויך מינסטער־פרעזידענט אייערספערג אונד קולטוס־מינסטער שטרמאיער רעדען געהאלטען.

אויף דיא אינזווענדונג אינעס בישאפס, דאס עסטערריך צו גרונדע געהען ווערדע, זיינען עס דיע־זעס געזעטץ אנגיממט, זאגטע אייערספערג: דער בעשטאנד דער מאגנארבע איזט אויף עטוואס אנדרעס אלס אויף דאס אנגעמען אדער ניכט־אנגעהמען אינעס געזעטצעס, דיעזעס „עטוואס אנדרעס" איזט דיא לעבע דעס פאלקעס צו זיינעס אנגעשטאממטען קאיזערהויזע. אובערהויפט זינד ווייר שאן דארען געוואהנט, דאס דיא גנגער דעס געזעטצעס אממער זאגען, דאס דער שטאאט דורך דיא אנגאהמע אינעס זאלכען געזעטצעס צו גרונדע געהט.

קולטוס־מינסטער שטרמאיער, דאס דיא גיסטליכען אונד בישאפע, וועלכע בעריפען זינד, בלאס פיר אירע רעליגיאן צו ווירקען, זיך אויך אין פאליטישע פאר־טייא - שטייטסרעכטען אינלאססען; דאביא מיינען זיא נאך, דאס זיא זיך אלס גיסטליכע דאס עלרלייבען דאגען, וא זיך אין אנדערע ניכט ער־לוביען דארף — גנמלך פאר־טייערדער גגגען דיא רעגירונג צו הענדען. — נון, מיינע הערען! דיא שווא־רצע קוטטע, וועלכע אדער טראגעט, שטעט אויך נאך ניכט גגגען דיא בעראדלכע שטראפע — אונד וונען דיא הענדעריהען דער גיסטליכקייט גגגען דיא שטאאטס־געזעטצע נאך פאר־טייערן זא ווירד מאן גגגען זיא עבען זא שטרגגע פאר־גגגען ווא אין דייטשלאנד, וא מאן בינאהע יעדע וואכע אינגען אנדערען בישאף וונגען איפ־ווייגגעליא איינ־שפערט. —

דורך דיעזען וונג דער פרייזיגגען אזזט דער פעלד־מארשאלל־לייטנאנט פירסט ווינדישגרעטץ, וועלכער בעבגאפאלס מיטגלייד דעס הערענהויזעס אזזט אין אינגען זאלכען גראפען צאהלן אונד אים אויסלאנדע ערגאנגט ווארדען. — אויך אין בערלאד (אין רומעניען) ווארדע יעטצט אין גרומגער־אונגארישער לאנדול איינגעזעטצט, דא דארט זיינען דעם גראפען דארעלם איבער 200 עסטערריך־אונגארישע אינטערטראגען ווארען אונד דא דיעס מיטטעלס יעדען זונד אונד פאן דען רומע־מען געזעטצט ווערדען, זא ערזוכטען דיעזע זעלבסט אינזערען איסווערטיגען מינסטער, דאס ער דארט צו אירדעם שוטצע אינען עסטערריך-אונגארישען לאנדול אינזעטצע.

אים דעם ווייגער רייכסראטהע.

אין דער מאגנאט־זיטצונג דעס הערענהאוז־דיי־זעס ווארדע ערסט איבער דאס נייע רעליגיאנס־געזעטץ אבגעשטיממט. 77 שטיממען פיר דיא רע־גירונג אונד נור 43 שטיממען וואר געגען דיא רע־גירונג אונד פיר דיא גיסטליכקייט. — זאמט ווירד גון עגדלך דיעזעס פרייזיגגע געזעטץ אויך באלד פאס דאנגע מאנדאטאריס ווערדען — אונד מיט דער הערשאפט דער גיסטליכקייט איזט עס אים אלס דאס ערגעבנים דער אבשטיממונג בע־דאנגט געגעבען ווארדע אונד דיא בישאפע אינגע־זעגען דאבען, דאס וא גון דורכגעפאללען זינד, ער־דאבען זיא זיך פאן אירען זיטצען אונד פערלייסען דען וואל; בייא דען פרייזיגגען אבער הערשטשט דיא גראססע פרייד.

אין דיעזער זיטצונג דאבען אויך מינסטער־פרעזידענט אייערספערג אונד קולטוס־מינסטער שטרמאיער רעדען געהאלטען.

אויף דיא אינזווענדונג אינעס בישאפס, דאס מיטטהיילטען) פערהאנדעלט. דער רייכסראטה האט דאס ארבייטער - געזעטץ אויך בעווילליגט אונד פאסטע דען בעשלוס, דיא ערריכטונג פאן ארבי־טער־קאממערן צו בעווילליגען. פערנער ווירד דיא רעגירונג אין גייערבע־געזעטץ־אינבריגגען, אין וועלכעם דיא ארבייטס־צייט פאן קינדערן אונד ווי־בערן אין דען פאבריקען גגייא פעסטגעזעטצט ווערדען ווירד, דאמיט דער דיא שווארבען גיכט אי־בערשטרעגגט ווערדען. (ווערדע אינזערע ארטיקעל איבער דיא „ארבייטער־פראגע" אין נו' 39 — 40 אפ־רייגען יאהרגאנגעס.)

דייטשלאנד.

דיא פערהאנדלונגען איבער דאס מילטער־געזעטץ אים בערלינער רייכסטאג האבען אם 13. אפריל בעגאנגען. דער קאממיסער דעס דייטשען בונדעס אונטע דאס דייטשלאנד אויך יעטצט איינע שטארקע ארמעע בריכט, אים איינע קרעפטיגע פאליטיק צו פיהרען. נור איינע געפיהרכטעטע ארמעע קאנן דען פיינדען ערהאלטען אונד אללע פיינדע־ליגע שטארקע ארבערקען.

דער דעפוטירטע דעלבריק זאגטע: מיינע איהר הערען, דאס דיא 5 מילליארדען קריעגס־עגטשעדיגונג, וועלכע וויר פאן פראנקריך ערהאל־טען האבען, בלאס דאצו פערווענדעט ווערדען זאל־לען, אים איינען שאטען אנצולעגען אונד קאפיטא־לען צו זאממעלן? נון! דיא פראנצאזישען קריעגס־קאסטען מיססען נור פיר קריעגס־צווע־ק פערווענ־דעט ווערדען!

דער מינסטער קאמפהווזען זאגטע: מאן קאנן דען פיינדען נור דאנן וויכען, וענן מאן אויך דער וועלט בעפעהלען קאנן, דען פיינדען צו האלטען, אבאלד מאן אבער ניכט גגגע מעכטיג איזט, אים אנדערע פאן דער קריעגס־פיהרונג מיט אנגם, אבגעשרעקען דאנן קאנן מאן אויך ניכט פיר דען פיינדען גראנטירען. נור וונען וויר וויעטער איינע שטארקע ארמעע האבען קאנגען וויר פיר דיא ערהאלטונג דעס פיינדעגס גוט שטעהען.

מארשאלל מאלטקע זאגטע: פראנקרייך דענקט נאך אממער אין אינגען ראבע־קריעג אונד וויר מיססען נאך פארשווערענד דאס שווערט אין דער האנד האלטען, נור מיט גגלאדענעד פיס־טאלע קאנן מאן זיך פאר דעם פיינדע זיכערן.

עדלך וואורדע דאס מילטער־געזעטץ, וועלכעס דיא ערהאלטונג אינער שטארקען ארמעע בע־פיעהלט, מיט 224 גגגען 146 שטיממען אנגענאממען. (אינזער גגמיינאמער קריעגסמינסטער קוהן ווירד יעטצט אין דער דעלעגאציאן אין לייכטעס שפיעל האבען, ער ווירד זיך דארויף בעריפען קאנגען דאס מאן אין דייטשלאנד יעטצט איינע גראסע ארמעע ערהאלט, פאללך מוס אויך עסטערריך-אונגארן איינע גראסע ארמעע האבען.)

פאלעסטינא.

- - אים ירושלים קאמען דעפעשען אן ראב־בינער דר' לערמאאן אין מאינץ, וועלכע דרינגגנדע הילפע בעגגעהרען, דא דיא דארטיגע ארמע אזזראע־ליטישע בעפאלקערונגע פאס הונגערשנאדע בעדראהט איזט. אין אריין ישראל וואר אין זעהר שלעכטער וויגטער, וויגדע אונד שנגע־שטרמע האבען גראסען שאדען אים אנבויע אנגעריכטעט, אונד דיא טהיי־ערונג איזט זעהר גראס.

פאָליטישע איבערזיכט.

אונגארן.

וויא ווייט בערייטס אין פאר־יגעס בלאטטע מעלדעטען, ווירד זאמסטאג אדער האבסטענס זאנ־טאג אינזער לאנד הויפטער קאמפען אונד צוואר אין בעגלייטונג דעס גאנצען איסווערטיגען מינס־טערס גראפען אנדראשי אונד דעס גאנצען קריעגסמינסטערס פעלד־צייג־מייסטערס בארון קוהן. דיעס זינד גאנמלך דיא צוויא מינסטער, וועלכע עסטערריך אונד אונגארן צוזאמען האבען. אנ־דראשי ווירד דען שטאנדפונקט זיינער איסווערטיגען פאליטיק אונד קוהן ווירד דען ארמעע־שטאנד אין דער דעלעגאציאן בעשפרעכען. דיענסטאג ווירד אין דער גאנגסבורג אין אפען דער גראבארטיגע עמפ־פאנג דער דעלעגאציאנען שטאטפפינדען. דער „פעסטער ללאיד" וויים שאן פאראויס צו מעלדען, דאס אינזער לאנד בייא זיינער אנשפראכע אין דיא דעלעגאציאן זא פיעל אזאגען ווירד, דאס יעטצט דער פריעדע אין איראאא שטארק בעפעסטיגט איזט אונד דאס זיך דיא איסווערטיגען בעציעהונגען (צו דען איבריגען מעכטען) זעהר גינסטיג אונד פריינד־ליך גנשטאלטעט האבען.

אויך אין דיעזער דעלעגאציאנס־זיטצונג ווירד גראף אנדראשי דאס זאגענאנגטע „אטטר־בוד" פאר־לעגען, אין וועלכעם ער זיינען בריעפ־וועכסעל מיט דען איסווערטיגען מעכטען איבער דיא איסווערטיגע פאליטיק מיטטהיילען ווירד. דיא איסגאבען אינזערעס איסווערטיגען מינסטערס ווערדען יעטצט אים 112,400 גולדען פערמינדערט ווערדען, טראטצדעם יעטצט מעהרערע נייע לאנדולע אים איטאלאנע ערגאנגט ווארדען. — אויך אין בערלאד (אין רומעניען) ווארדע יעטצט אין גרומגער־אונגארישער לאנדול איינגעזעטצט, דא דארט זיינען דעם גראפען דארעלם איבער 200 עסטערריך־אונגארישע אינטערטראגען ווארען אונד דא דיעס מיטטעלס יעדען זונד אונד פאן דען רומע־מען געזעטצט ווערדען, זא ערזוכטען דיעזע זעלבסט אינזערען איסווערטיגען מינסטער, דאס ער דארט צו אירדעם שוטצע אינען עסטערריך-אונגארישען לאנדול אינזעטצע.

אים דעם ווייגער רייכסראטהע.

אין דער מאגנאט־זיטצונג דעס הערענהאוז־דיי־זעס ווארדע ערסט איבער דאס נייע רעליגיאנס־געזעטץ אבגעשטיממט. 77 שטיממען פיר דיא רע־גירונג אונד נור 43 שטיממען וואר געגען דיא רע־גירונג אונד פיר דיא גיסטליכקייט. — זאמט ווירד גון עגדלך דיעזעס פרייזיגגע געזעטץ אויך באלד פאס דאנגע מאנדאטאריס ווערדען — אונד מיט דער הערשאפט דער גיסטליכקייט איזט עס אים אלס דאס ערגעבנים דער אבשטיממונג בע־דאנגט געגעבען ווארדע אונד דיא בישאפע אינגע־זעגען דאבען, דאס וא גון דורכגעפאללען זינד, ער־דאבען זיא זיך פאן אירען זיטצען אונד פערלייסען דען וואל; בייא דען פרייזיגגען אבער הערשטשט דיא גראסע פרייד.

אין דיעזער זיטצונג דאבען אויך מינסטער־פרעזידענט אייערספערג אונד קולטוס־מינסטער שטרמאיער רעדען געהאלטען.

אויף דיא אינזווענדונג אינעס בישאפס, דאס

ניסטליכער אונד דער דריטטע איז סאלידער קויפ-מאנן. איהרע פינה שוועסטער זינד רייך פערהייראמעט. נור העדוויג רום וואורדע פאר 2 יאהרען ווענען איהרעם שלעכטען בענעהמענס איס דעם הויזע געוואגט.

מאן קאנן זיך נון דען שרעקען דער עלטערן אונד אנפערוואנדטען דענקען, דאך ליעס דיא פאלי-צייא קיינען לערם מאכען, דענן אנסטט קאנגטען דיא דא-פס-בוערן הערבייא-איילען אונד דיא פערהאפ-טונג פערהינדערן, — אונד זא וואורדע דאס מעדכען אבגעפיהרט אונד נאך ווייען געבראכט. הערר וואור-דע זיא גלייך איינס פאליצייא-אמט געפיהרט, וויא בעריטס הערר באגדי אונד דער טישלער-גיזעללע וויא אויך דער קלידער-האנדלער פערזאממעלט ווארען, וועלכע דיא מאדערין גלייך ערקאנטען.

דאס פערהאר דויערטע פאן 8 איהר אבענדס ביז 2 איהר נאך מיטטער-נאכט. אנפאנגס אנטוואר-טעטע דיא מאדערין אויף יעדע פראגע מיט „נין!" אבער דיא ווייגער פאליצייא פערשטעהט דאס הער-אונד הין-פראגען זעהר גוט, בין עגלייך דאס מעד-כען אללעס איינגעשטאנדען האט. זיא זעלבסט ער-צעהלטע דיא געשיכטע פאלגענדערמאסען:

„אלס איך פאס געפענגניסס איס מעזעריטש הערויסקאם, שעמטע איך מיך אנגע וועגע אונד קלידער נאך הויזע צו פאהרען. איך דאס גון נאך ווייען אונד זוכטע אלס דיענסט-מעדכען אין איין הויז צו קאמען, אום מיר דאזעלבסט וועגע אונד קלידער נעהמען צו קאנגען. דא גון דאס הויז דעם העררן באגדי זא יין אונד גוט מאבליט וואר דאכ-טע איך, דאס איך צו וואהלהאבענדען לייטען קאמ-מע אונד טראט דא אלס דיענסט-מאגד אין. אלס איך גון דא מיטטוואך פריה דען פיסבאדען גערייכען האבע, ערהאב זיך מיינע פראגע פאס בעטטע אונד גונג אין דיא קוכע, אום איינע איסקרייבע-בוכסטע פיר מיך צו זוכען. דיעע ציט בעיטטעט איך, אום דען לאסטען צו אפגען אונד מיר וועגע אונד קליי-דער צו נעהמען; אבער פלאטצליך קאם דיא פרויא הערין אונד פראגטע ערשראקען, וואס איך דענן ביים קאסטען מאכע? דיא פרויא ליעס צוריק אין דיא קוכע, אום דיא לייטע הערביצוריופען, איך אבער וואלל-טע דאפאנלופען, דיא פרויא שטעללטע זיך פאר דיא קוכע-טירע, אום מיך נכט הייראוסלאסען. דא נאהם איך דיא אן דער טירע שטעהענדע פאלצ-האקע אונד שפאלטעטע דאמיט דען קאפ דער פרויא, וועלכע וואפארט צוזאממענשטייעט אונד אים שאנגע אירעם לעבענס געבעטען האטטע. איך אבער אין מיינער וואוט פערזעטצטע איהר נאך איינען שלאג אויף דען קאפ — אונד זיא בלייב טאדט! — אין דעם געבען-ציממער שלייפען נאך דיא צווילינגע אונד געבען איהנען דיא צוויי אל-טערען קינדער. בלאס דער עלטעסטע, געמליך דער פינפזעהרינגע כנאבע יאקאב, וואר שאן אויף. אלס ער נון זאה, דאס איך מיינע בלוטיגען קלידער אבלעגע אונד דיא קלידער זיינער מוטטער נעהמע, פינג ער צו שרייען אן, דאך איך גאב איהם איינע שפיעלע-רייא, ער שווייג — אונד איך גאנגטע רוהיג דאפאנלופען. איך קאם צו מיינער הערר וואהנענדען שווייסטער, וועלכע מיך אבער הינטסגעוואר פען האט-טע, איך איר הערר הערר צוויי מאנע הערם אונד ריישט דאנן נאך הויזע."

אללע אנוויזענדען שטיינטען בייא דעזעגע גע-שטענדניססע, וועלכעס דאס מעדכען וויינענד אב-לעגטע. העדוויג רום איזט רום נאך צוואנציג יאהרע אלט אונד זעהר שאן — אונד זאגאר געבילדעט! — דאך וואר דעם שאן איהר דריטטעס פערברעכען! שאן אלס 14 יעהרינגס מעדכען וואר זיא וועגען שטעהלענס איינגעשפערט אונד דיא איינ-יעהרינגע קערקער-שטראפע, וועלכע זיא יעטצט אין מעזע-ריטש אבביסטע, וואר אויך וועגען אינעס דיעב-שטאהלעס. מיטטוויאך אם 1. אפריל האטטע זיא דיא מאדר-טראט בענאנגען אונד מיטטוויאך אם 8. אפריל וואורדע זיא געפאנגען. אלס קוריאזעס אונד קאמישעס מיססען ווייר הייער נאך בעמערקען, דאס נאך פאר דער איינפאנגונג דיעזער מאדערין איינע צייטונגען צור פאליצייא געראממען וואר אונד זאג-טע: „איך איך רענגע דיעזעס מעדכען, עס וואר אם 30. מערץ בייא מיר אונד לייעס זיך כארטען אויפ-שלאגען — אונד איך פראפעצייהנס איהר, דאס זיא אין צעהן טאגען אים געפענגניססע זיטצען וויירד." — אונד ריכטיג וואר עס הערדווג רום.

וויא ווייר אים ווייגער „טאגלאטט" לייזען, האט דער ווייגער פערזייער דר. גרעמאגן איינע פערזאממלונג איינבערופען, אם דאנערטאג צו בעראט-הען, וואס מאן מיט דען פיר דיא אונגלוקליכע פאר-מולע דעס הערדען באגדי גיזאממעלטען געלדערן מאכען אללען. מאן גאב פאר לייפיג דעם הערדען באגדי 1200 גולדען אונד עررייכטטעטע איהם אין גע-שעפט, אום דאמיט יינע פאמיליע ערנערען צו קאנגען. דאס איבריגע געלד ווירד אים וואיזע-אמטע בלייבען, וועלכעס צור ערציעהונג דער קינדער פער-ווענדעט ווירד. דיא צווילינגע וואורדען בעריטס גוט פערזארגט. — דיא ווייגער אויזדאליטישע גע-מינדע איזט דאך זעהר וואהלטהעטיג!

(קראקויער לאזע.) בייא דער אם 2-טען אפריל 1874, פאר גענאממענען צייטונג דיע-זער לאזע פיעל דער הויפטטרעפפער מיט 15000 גולדען אויף נומ' 24351, אונד דער צווייטע טרעפ-פער מיט 2000 גולדען אויף נומ' 1358, — פערנער גוויינגען יע 600 גולדען דיא נומ' 13584 אונד 28655, אונד 63158. —

גנעשעפטסבעריכט.

דיא רענגנערישען וויטטערונגען האבען זיך זעהר גוט געשטאלטעט. אויס גאלאיצען אונד אונגארן ווער-דען בעדייטענדע בעסערונגען אים אנבייע געמעל-דעט. ווענן דער רענגען נור לאנגע אנהאלטען ווירד, דאנן קאנגטען זיך דיא ערנטע-אויסזיכטען זעהר שאן געשטאלטען.

פעסטער פרייזע.

ווייצען נעגען דיא פארגע פרייז-נאטירונג זינד דיא הייטיגען פרייזע אום 10—20 קר. געשטיעגען. פער פריה-יאהר 8—8,05 גולדען.

קוקורוץ פער מאי-יוני 4.85 גולדען.

האפער פער פריה-יאהר 2.72—2.75 גולדען.

מעהל-פרייזע (פער ווענער צענטנער אאמטט זאק, פייא אב פעסטו): נומ' 0: 17 גולד. 20 קר., נומ' 1: 16 גולד. 70 קר., נו' 2: 16 גולד. 20 קר., נו' 3: 15 גולד. 20 קר. נו' 4: 14 גולד. 20 קר., נו' 5: 13 גולד. 20 קר., נו' 6: 11 גולד. 60 קר., נו' 7: 11 גול. — קר., נו' 8: 10 גולד. 20 קר., נו' 8½: 9 גולד. 70 קר., פיינע קליע 3 גולד. 80 קר., גראבע קליע 3 גולד. 40 קר.

הילזענ-פרוכטע. וויסע פיאלען ½ 5—6.25 ליי-זען 9—11 גול., ערבסען 6—11 גולד. — הירזע-בריין 8.40 גול. הירזע 5 — 5.15 גולדען, האנזאמען 4.50 גולד. (פער 60 ווענער פפונד) מאהן נייטיר 12.50 בלויטיר (14.5 גולד.

ערדעפפעל: 2.50—2.80 גול. (פער ווענער צטר.)

שפיריטוס פיר געבריינט נייע מעטהאדע ½ 61 —62 קר., פיעסטעפע-יוואאר ½ 64 —65 קר.

אינשליטט (חלב) 26 — 27 גולדען. — יאהעס 19 גולדען.

ריבאל (ראפפעלס יאפפעירט) ½ 19—20 גולדען פער צטר., יאהעס 17 גולד.

רעפפקוכען 3.35—3.40 גולדען פער צטר.

פעסטער שלאכטפיע ה-מארקט. בייא דעם אם 9-טען ד.מ. הייט אבגעהאלטענען וואכען-מארקטעס וואור-דען פערקויפט 520 אכסען דאס מאאר פאן 130 בז 335 גולד. 156 קוהע דאס מאאר פאן 125—250 גולדען, 132 מעלק-קוהע דאס ששק פאן 80—185 גולד., 32 ששק בייפפעל דאס מאאר צו 160—225 גולד. רינדפליש פער צענטנער 28 גולד. — קר. בז 30 גולד. 50 קר.

וויינער פרייזע.

שפיריטוס: עדרעפפעל-שפיריטוס 63 קר.

ריבאל ½ 18 גולד. — לינזאל ½ 22 גולד.

פעטראלעאום ½ 11 גולד. —

לאטטא-צייהונג פאם 11. אפריל 1874.

אפען 50 35 20 47 2

דיא אויפזהרליכע צייהונג דער טירקען-לאזע פאלגט אים נעכסטען דאנגערסטאג-כלאטטע.

פרוכטפרייז-טאבעללע

פרוכטע	קויפלוסטיגע נעגענד	פער צאהל-עטר	
וויינען, מאאטער	81	7.35—7.50	
„ „ „	82	7.50—7.60	
„ „ „	83	7.60—7.75	
„ „ „	84	7.75—7.85	
„ „ „	85	7.85—7.90	
„ „ „	86	7.90—8.—	
„ שרוים	81	7.55—7.70	
„ „ „	82	7.70—7.85	
„ „ „	83	7.85—7.95	
„ „ „	84	7.95—8.10	
„ „ „	85	8.10—8.20	
„ „ „	86	—.—.—	
„ פעסטער גערסטן	81	7.50—7.65	
„ „ „	82	7.65—7.80	
„ „ „	83	7.80—7.90	
„ „ „	84	7.90—8.05	
„ „ „	85	8.05—8.15	
„ „ „	86	—.—.—	
„ ווייסענבורגער	81	7.65—7.75	
„ „ „	82	7.75—7.90	
„ „ „	83	7.90—8.—	
„ „ „	84	8.—8.15	
„ „ „	85	8.15—8.25	
„ „ „	86	—.—.—	
פער מעצען			
קאזן	80	5.20—5.40	
נעדעטע מאלץ	72	4.20—4.40	
„ פיעטער	72	3.70—3.85	
האפער	50	2.65—2.70	
קוקורוץ מאאטער	פער מעצען	4.85—4.80	
אידעטע נאאטטונג	„ מעצען	4.80—4.75	
יעפס קאפל	75	—.—.—	

קורז-טאבעללע

באללען-מעהל

נומ' 0	30.50	
„ 1	29.60	
„ 2	28.70	
„ 3	26.90	
„ 4	25.10	
„ 5	23.40	
„ 6	20.60	
„ 7	19.50	
„ 8	18.10	
„ 8½	17.20	

געלד-קורז

וולכע-אייא	105.35	
דוקאטען	5.28	
כסעפרייז-אאנגאיישע 8 גולדען נאלד-שטיק (20 פראנקס)	8.96	
נאפאלעאנאר	8.96	
פרייזישע טאלער (פאפפענגאנייזענגען)	1.66	
רוסישע רובעל	1.54	

לאאזע.

1864-ער לאאזע צו 100 גולדען	138.25	
דעסגלע צו 50	134.50	
1860-ער נאנצע לאאזע	103.70	
דעסגלע פיעטעל	110.25	
1854-ער 4 פרעמיענשיינע שנאפפס-לאאזע	98.25	
1839 יאפרשולד-לאאזע נאנצע	302 —	
דעסגלע פיעטעל	260 —	
קאמע יענענשיינע	23 —	
קרעדיט-לאאזע	159 —	
פרעמיענשיינע לאאזע פער 100 גולדען	— —	
פרעמיענשיינע לאאזע פער 50	53.50	
נאפאלי-אאפפפעלשיפס-פאהרטן-לאאזע	— —	
פאלם צו 40 גולדען	32.25	

פאלפפי צו 40 גולדען ק. מ.	23.75	
קלאאי צו 40 „ „	28 —	
סט. גענאאס צו 40 „ „	23.50	
אלגאי צו 40 „ „	24.25	
הונגרישע-ענגלע צו 20 גולדען ק. מ.	25.10	
וואלדשטיין צו 20 „ „	24 —	
קעלעלישע צו 10 „ „	15 —	
וולאלפלאאן צו 10 „ „	12.50	
טאאלהויר צו 20 „ „	16.50	
אינסברוקער לאאזע	16.50	
זאלצבורגער לאאזע צו 20 גולדען	16.50	
קראקויער לאאזע	20.50	
מיינגען לאאזע	44.50	
דעסגלע 120 פראנקס אינגאאלענגען	35.25	
אינגאריש פרעמיען-לאאזע א 100 גולדען	77.75	
דעסגלע צו 50 גולדען	77.75	

ווערטה-פאפיערע.

אינגאריש נייטיענאלאנלענען	74 —	
מעמעטער-גאנאטע	73.50	
דעבענבורגיש	72.50	
נאלגיש	77.75	
בוקארעסטער	77 —	
אינגאריש אייזענבאן-אכלייען	93.25	
זיעבענבורגיש-אכלייענונג-אכלייאנגען	70.25	
מעמעטער שפאנסען-באן	222 —	
אונטער שפאנסענבאן	112 —	
מונגיעזפאל-באנען	28.25	
אונגלא-באנען 1. עמיסאן	30 —	
אינגאריש באנען-קרעדיט	56.50	
שפאר- אונד קרעדיט-פערין	49.75	
אינגאריש קרעדיט-באנק	141 —	

11. אפריל פאם

מעמעטער קאמערציאל-באנק	745 —	
מעמעטער נעזעלבען-באנק	375 —	
פאנונגא-אינגאריש	51.50	
אונגאריש-באנק-אקטיען	47 —	
אאנטר קאמערציאל-באנק	172 —	
לאנגעס צענטראל-שפאר-קאסע	70 —	
אאנטר בוכענלוזע	— —	
מעמעטער פעסטער אאטעלגעזעלשאפט	— —	
מעמעטער פאיעטעראלשע	50 —	
מעמעטער הויפטפערזיכערונגס-אנשטאלט	157.50	
דעבבענ אייזענבאן פערזיכערונגס	— —	
פאבריקשע דער אינגאריש נאבריקקרע-דיט אנ 5 אינגאראנד פערצענט	85.75	
דער אינגאריש הויפטבאנקקונס-באנק צו 5 אינגאראנד פערצענט	77.50	
דער אינגאריש אללגעמיינען באבריקקרע-דיטבאנק צו 5 אונד אינגאראנד פער-צענט	84.50	
דעבבענ צו 6 פערצענט	86.50	
דער מעמעטער קאמערציאל-באנק	85 —	
קעבבענ-בריף-אקטיען	83 —	
נאדי-אוס-באנק	107 —	
אלפאלד-זייטאאטער	138.25	
אינגאריש אגטבאנק	49.50	
פרייס באנק	215.50	
דעבבענבריעער באנק אקטיען	— —	
קאשיי-אריצבריעער באנק אקטיען	132 —	
פאאנע-ווייפס באנק אקטיען	196.50	
קאיזר-לוויזיס-באנק אקטיען	248.50	
לעמבערג-טשערנאוויטץ-יאסי באנק	150.50	
קרעדיט-אקטיען	195 —	
באנק-	955 —	

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS.

Budapest, 1874. Druck v. Burian & Grünbaum, Waitznerboulevard, Marokkanerhof.

זאטין איסגעשפּראָכען, דאס דיא ליכטער-פערבערען גונג בייא אונס פערבאָטען איזט.

* (ט ר י כ י נ ע ן.) שאן אים יאהרע 1859 האבען דיא דאָקטאָרען דיא י י ד י ש ע רעליגיאָן דאמיט געריהמט, דאס זיא דאס עססען דעם שווייניפלייש פערביעטעט, דאָ מאן דאמאלס אים שווייניפלייש האאר-פאַרמיגע הונד-ווירמע עטווא דערקטע, וועלכע מאן „טריכינען" הייסט. נאך אים יאהרע 1832 האבען דיא ערצטע נאכגעוויזען, דאס אים שווייניפלייש דיזע געפעהרלכען ווירמע עקסיסטירען; אבער ערסט אין דען יאהרען 1859 אונד 1860 וואורדען פיעלע שווייניפלייש-פרעסעגדע מענשען אין דייטשלאנד מיט דיזען ווירמערן אנגעשטעקט. זאָ דאס פיעלע הונדען געשטאָרבען זינד. דיא גלעהרטען האבען אבער בער-לכגגט, דאס אין פאאר טרבינען אין 6 מאגען 1000 לעבענדיגע יונגע ערציגען קאָנגען, וועלכע דיא גערעמטע דעם מעגיגען וורכבאהרען אונד ווייגען מאָר פיעראוואכען. — דער אין אנגארן איזט דיזע קראנקהייט נאך ניכט פאַרגעקאָממען, וואגדערן ערסט אם 10. דיזעזם מאגאטעס וואורדע אין ציוואנציג-יעהריגעס מעדכען אנ'ס שפיטאל געבראכט, וועלכעס מיסקעל-ענט-צונדונג האטטע, דאבייא אינען גראָסען שמערצען האָרעס פיעבער, הייזערקייט, אטעמס-נאָט, הע-טיגען מאגען- אונד דארם-קאטארר. דיא פראָפיי-סאָרען פערמוטהעטען גלייך אינע טריכינען-קראנקהייט דיא דאס מעדכען געשטאנד, מיט אהרעס גערעכטען שווייניגע-פליייש געגעסען צו האבען. מאן גינג צום גערעכטען אונד זעהע, אייך דיזעזר לעגט קראנק דארנידער אונד צוואר אין דערזעל-בען קראנקהייט. פאָן וועלכער דאס מעדכען בע-פאללען איזט. דאָקטאר קראוסט האט נון פאָן דיזעזם מאגע אין שטיקכען לעבענדיגעס פליייש הערייסגעשטעטען, אין וועלכעם מאן נון דיא טריכינען גאנץ דייטליך זעהען קאָנן. דער פאלל ערגענט דער פיעל אייזעהען — אונד וועגגעסעטם ווערדען זיך עטצטע דער דיא ליכטונגען ווייטען יונגען לייטע הייטען, וועלכעם טריכינען-האלטיגעס פליייש צו גענעסען.

* (ד י א ו ו ע ל ט א ו י ס ש ט ע ל ל ע ר ג י כ ט ע ר ט ר י נ ק ע ן.) אין גי 27 בראבטען ווירד דיא מעלדונג, דאס דיא געלעהרטען פאָן דעם ווייטען י א פ אָ ן, וועלכע צוי ווייגער ווייטאוים-שטעלונג קאָממען, אייך אהרער הייסדייזע אים מעגיע ערטהיילען זינד: נון לעזען ווייר עטצטע אין דען ווייגער צייטונגען, דאס וואהל אין גראָסעס דאמפּפ-שיפ, וועלכעם פאָן אי״ראָפּא נאך יאפאן געפאהרען, אייך דעם מעגיע שיטעדטע אונד אנ-טערגאנגען איזט. אבער אייך דיזעזם שיפּפּ וואָ-

---

ציע, וועלכע ווהר אויסשווייפענד אונד לעבענדיג וואר, ע״ר פערווייזלט מאן אונד נאכט אין דען ווירבהם-הייזערן. דער דאבכגער אין דען אפּפּעטיט-הייזערן, ווייגע מאגע, אבער וויע ניכט קאָם וואר דיע אפּפּעטיט, קיריגן דאס בעטראגען דיזעזם מאגענס וואר זאָ שענדליך, דאס דיא קאָמיסיאָן ווייטער דען בעשלוס פאסטע, דיזען אפּפּעטיט ניכט מעהר צו אונטערשטעצען.

יעטצט ערסט קאָם הערר בּ אָ נ ו ו י ל ל, ע״ר ווייטע אונד קלאגט אונד באט אים פערצייהונג. ער אנגאט, דאס מאן אים נור נאך דיסמאל פערגעבען מאגע, דען וויגען מאן אידען יעטצט פערשטאנען ווירדע, זאָ ווייסטע ע״ר ניכט, וואס צו אונ-טערנעהמען — אונד מיסטע זיך אין ליידעם צייטען; דער דאבכגער אבער אגגאט אים, דאס דיזע אונטערשטעצונגס-געלדער ניכט אללין אין דייטע נעוואלט שטעהען, ע״ר דאהער דיזע געלדער ניכט אן לייכטווינגע לייטע פערלייהען.

דער אפּפּעטיט אממערהין אונד קלאגטע ווייטער, וואָ-רוף אים ערגליך דער דאבכגער אגגאט: „מיין הערר! אידער בעגעהמען פרישיגע מיר אלס אין ווהר אונווירדיגעס; ווייסען זיא, אייך צווייפלט שאן נאר, אָב דיא ווירקליך אפּפּעטיט הער?"

בייא דיזען לעטטען וואָרטען וואורדע דיזער מאן בלאס וויא דער טאָד, אונד אָהנע אין וואָרט צו שפּרעכען, אפּפּ-נעטע ער דיא טהריע אונד גינג פאָרט.

וואס? זאללטע ער דענן ווירקליך קיין אפּפּעטיט הען? דאס ע״ר דאָך דיא קלייהער אונד דאס אמטליכע דענסבוך איי-נעס אפּפּעטיטס. דיא מיליטער-בעהאָרדען דאריף מאן דאָך ניכט בעפרעגען! —

ניכט לאנגע דאריף הערטע מאן, דאס דער אפּפּעטיט

ריכאַרד באָנוויל וועגען יענעם שלעכטען בעפראגעס אין דער פעסטונג איינגעשפּערט וואורדע.

איינעם מאגעס קאָם אין פיעלער הערר צום מאגענער דאבכגער אונד אגגאט: „וא עגשטוהלגען! דאס אייך זיא בע-לעסטיגע, אבער אייך האפּפּ פאָן אידען איינע איינקעגפּפּ ע-האלטען צו קאָנגען, אן דער מיר זעהר פיעל גלעגען איזט. אייך קאָממע יעטצט אייס אמעריקא, וואָ אייך וואהנע אונד שפּאמע איינגעשלייף אייס פראנקרייך. דער ווהרע מיינער זעלבען שווע-סטער דעגטע אלס אפּפּעטיט אין דער פראנצאזישען ארמעע, מאן אגגאט אונד אללע יעטצט אלס קריעגס-גיפאנגענער הייר ווייר."

„הייסט ער ניכט וכארד באָנוויל?" —

„יא, זאָ איזט דיין נאמע!"

„דאנן מיסטען זיא אידען אים גיפאנגענסס אין דער פעס-טונג אייזלכען!" זאָ אנטוואָרטעט דער דאבכגער אונד ע״ר-ציילטע איהם דיא גאנצע געשיכטע פאָם שלעכטען בעפראגען דיזעזם אפּפּעטיטס.

„ע״ר שיינט אין ליכטווינגער מעגע צו זיין (וואגט דער אמעריקאנער). אבער ע״ר איזט דאָך דער איינציגע אנפּעטיטאר-טע דען אייך ע״ר הערען האבע. אין האבע אידען אונד וואָהל נאך גיע געזעהען, דאָך מוס אייך אידען שאן זאָ געהמען, וויא ע״ר איזט. פאָר אללעם מוס אייך אידען אויס דעם גיפאנגענסס בעפרייען, דא אייך אידען מוס מיר גערעכען מוס. אייך האבע איינען פאָלען מוס אידען, אן דעסען אויסזיהרונג מיר ווהר פיעל לייעגט. אין פ אָ ל ד ק י ר כ ע ן האבע אייך אין פרייהייט. נאמענס ל ע נ נ ס פ אָ ל ד ע ר. דאס איזט מיין אינ-ציגער אונד בעסטער פרייהייט. דיזער דאס אייגענע מאָ-טע. נון ווייסט אייך, דאס מיין אייגענער פערוואנדטער דיא אייגענע אפּפּעטיט מיינעם אייגענען פרייהייט הייראטען מאגע.

דאמיט אייך דיזען בייהען נאך מיינעם טאָדע מיין גאנצעס פע-מאגען הינטערלאסען קאָנגע. קאָנגטען זיא מיר הערר דאבכ-ער פעללייכט בעהילפליך זיין בייא דען שרעקען, דיא אייך מאכען מוס, אום מיינען גיפּפּען (שווענסערן-וואהן) מיט מיר נעהמען צו דירפען?"

דער דאבכגער פערהאלט איהם אייך צור בעפרייאונג זיינעס גיפּפּען אונד באלד דאריף פיהרען אייקעל אונד גיפּפּ נאך פ ע ל ד ק י ר כ ע ן אייף בעווך אונד בעשווא צום הערען לענגספעלדער. — — — —

בעפאָר ווייר איהנען נון נאך פעלדקיכען אין דאס הויז דעם הערען לענגספעלדער נאכפאהרען, וואללען וויר אונס נאך פ ע ל ד ק י ר כ ע ן אייף אין אין קאפּפּע-הויז בעגעבען, וואָ צוויי קרייגס-גיפאנגענע פראנצאזישע אפּפּעטיט אפּלענדעם גישפּרעך הייעלטען:

ערסטער אפּפּעטיט: „וואגט מיר אנטער אנדרעס, וואס איזט אים דעם ארטען ריכארד באָנוויל גיוואָרדען, מאן וואגט, דאס ער אייף דעם שלאכטפעלדע בייא ס ע د ا ن מאָרט ליי-גען בליעב."

צווייטער אפּפּעטיט: „ע״ר וואר גור לאנגע אין אָהנמאכט גיעלעגען, מאן הייעלט איהן פיר טאָד, אבער אין איינגען שטונ-דען ווייוואכטע ער. דאָך וואורדען דיינע קליידער אונד דיין דענסבוך וועהרעד דייער אָהנמאכט גישטאָהלען. וואהרשיי-ליך דאס דיעס אין בעקאנטטער פאָן אידם, דער אללע דיינע פערהעלטניססע קענגט, גשטאנן, אום זיך דאנן דיינען נאמען אנ-צוואיגנען אונד זיך אלס אפּפּעטיט אויסצוגעבען; דערזעלבע מוס איהן וואהרשיינליך פיר טאָד גיהאלטען האבען!"

(פאָר-שוועסטונג פאָלגט.)

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (איבער דיא רייזע דעם רוסישען קאיזער.) שרייבט דיא וויעגער אמטליכע צייטונג פאלגענדעס: אם ערסטען מאי רייזט דער רוסישע קאיזער פאן פעטערסבורג אב, אם 3. מאי קאמט ער נאך בערלין, אם 5. מאי ווירד ער נאך דארמשטארט אונד שטוטגארט אב-רייזען, אם 15. מאי ווירד ער אין לאנדאן איינטרעפען, אם 20. מאי רייזט ער נאך דעם באדע עמס אונד אם 18. יוני ווירד ער נאך רוסלאנד צורקרייזען.

* (אונזער קאנינג אונד איינע בייערין.) ווער לעזען אין אינער אונגארישען צייטונג פאלגענדעס; עס לעבט דער אינע בייערס-פרייא, נאמענס באלינד. אחר בריעדער פראנץ, וועלכער אין שלאסער-געזעללע איזט, ווא פאר איינגען יאהרען איך דיא וואנדערשאפט געגאנגען, אונד דאס ער דער שוועסטער נאך איינען אינגע-גען בריעף געשריעבען העטטע. פאר איינען הערבסט האטטע דיא שוועסטער ערפאהרען, דאס אחר ברו-דער עטטעס פינאנצ-וואכטמייסטער אין גראדלאלא איזט. צור דאמאליגען צייט ווא אויך אינזער קאנינ אין גראדלאלא — — איינעס אבענדס גינג דארט אונזער קאנינ אין איינעס איינפאכען אפפיציערס-מאנטעל שפאצירען אונד כאם ביי א דיזער גאלע-גענהייט אן איינעס בויערס-הויז פאר-ביי, אין וועל-כעס ענגע בייערין וואר, וועלכע אחרען ברודער זוכען קאם. אלס נון דיא בייערין דיא הארע געשטאלט דעס קאנינס אים גרוינען מילטער-מאנטעל ערבליק-טע, גלויבטע זיא, דאס נור אין פינאנצ-וואכטמייס-טער זא געהען קאנינ אונד האטטע דארער דיזעס מאנטע נאכגעשריען: „פינאנץ! פינאנץ! זיעהע דאך אינמאל הער! וואהרס בייזס דיא דענן נאר זא שטאלץ, ווערעס דיא פינאנצ-וואכטמייסטער גע-וואהרען בייזס!“ אינזער קאנינ גינג גינג ווייטער, אונדעס ער נאר ניכט דענקען כאנטע, דאס מאן איך אחרן שריעט, אבער דיא בייערס-פרייא לעגט אחרס נאך אונד פאכטע אחרן בים מאנטעל אונד זאגטע: „פינאנץ ערקענע דאך דיינע שוועסטער, דיא שטאלטער יונגע?“ אינזער קאנינ אנטוואר-טעטע נון לאכענד: „גוטע פרייא, פינאנץ דיינע איך וואהל, איך בין אבער וואהרשיינלך ניכט דערזעלבע פינאנץ דען אחר מיינע; דענן איך בין נאך ניכט פינאנצ-וואכטמייסטער!“ דער קאנינ גרוסטע נון האפלך אונד גינג ווייטער. ערסט אלס דער אדיטאנט דעם קאנינ גאנגערוסטען וואר, וואוסטע ערסט דיא בייערין מיט וואס פיר איינעס „פינאנץ“ זיא געשפראכען האטטע.

פאללייעטאן.

אין יידישער ראמאן

אויס דעם דייטש-פראנצאזישען קריעגע.

(1-טע פארטזעטצונג.)

„איך דייטש ריכארד גאנזוילל (אנטש דער אפפיציער) אונד בין לייטנאנט בים פיר-טען פראנצאזישען דרעגאנער ביא סדאן וואוידע איך געפאנגען, איך בין דער איינציגע אפפיציער פאן אלל אלטען, דער לעבענדיג דאפאן נעקאמען איזט. דיא אנדערען זינד פאסט אללע טאדט.“

בייא דיזען וואָרטען מאכטע זיך דער אפפיציער, אלס אב ער איבער דיא אונגלייכלינען פינאנצען וויינען ווירדע, דער ראבבינער פאן מאינץ (דר. לעדמאנן) פאסטעטע איהן, אבער דער אפפיציער אנטוו: „א מיין הערר ראבבינער, זיא וויסטען ניכט, וועלכע שמערצען מיין הערץ בעקלעממט! שאן דאס איך הייטע צו איהנען אלס בים טענדער קאמטען מוס, איזט איינע נאסע שאנדע פיר מיך!“

„וואמיט קאנן איך איהנען דיענען?“ (פרעגטע דער ראבבינער.)

„איך בין יעצטע דיס 2 מאנאטען הייר, דיא פייסען צאהלען יעדעס געפאנגענען אפפיציער נור 12 טהאלער מאנאט-ליך דאמיט קאמטען וויר אבער ניכט אויס. איך האבע מיר קיינען קרייצער אין דער טאשע, מיינע אוהר האבע איך שאן פערקאוסט, איך האבע קיינע וויינטער-קליידער אונד ווערדע ער-פרירען מיסטען, איך האבע נעהארט, דאס דיא הערר ראבבינער אללע יידישע קרענען-נעפאנגענע אונטערשטיצען, איך מאכטע דיא אום איינע ביהילפע דרינגענד בישטען.“

„וא וואהנען דיא דענן?“

„אין דער שאדט קאבלענץ!“

„אונד וא עסטען דיא?“

„א הערר ראבבינער! נעהמען דיא עס ניכט פיר אונגוט, דאס איך ניכט בייא איינעם יודען שפייזע אונד ניכט יידיש לעבע, איך בין אפפיציער, איך קאנן ניכט אנדערס לעבען! מיין פאטער וואר עבענפאללס אפפיציער, ער דיענטע אין אפריקא אונ-טער מארשאלל פעליסיה, מיין פאטער וועגע אייך גענגענען אין פרעמדע לאנדער, דענן אין פראנקרייך שטעהט דיא עלזיאן ניכטאנדעס הינטערגע אים וויינע; אבער מיין פאטער איזט צו פייה אין דער טאלאכט אומגעקאמטען, מיינע מוטטער שטארב באלד דארוף אויס שמערצען, איך האבע נור נאך איינען ווער ריכען אנקעל אין נייא-אלעמאנס (אין אמעריקא). ער שיקטע פיר מיך נעלד אונד לייס מיך אין דער פראנצאזישען קרייגס-שולע הינאבזילדען. איך הייטע עס אויך בין צום גע-ווייאל בייגענגען קאנגען מיין נאשט, וועלכע האפפענגען האטטען ווער בים אויסבروכ דיזעס קרייגעס נעגען דייטשלאנד! אונד נון בין איך אין גאפאנגענער אונד אין בעטטלער! — — מיין הערר ראבבינער, איך ווילל נון פאן יעצטע אן ווייטער יידיש לעבען, איך ווילל קאפט אונד קוויטטיר נור בייא יודען ראבבינ-ווען — דיא פיר מיך צאהלען!“

דער ראבבינער וואוידע איין ווענג מיסטרייאיש אונד ווילללטע דיזעס נאנצען געשפרעכע קיינען פאללען גלויבען שענקען, דער אפפיציער מערקטע עס אונד אנטוו: „צווייפעלן זיא פיעללייכט, דאס איך יודע בין, יודען זיא, הייר לייגט איין הערציאיזעס בוך, איך ווערדע לעזען?“ ער נאהם אויך איין געבעטבוך אונד צייגטע דורך דאס לעזען, דאס ער יודע איזט. דער ראבבינער אנטוואָרטעטע איהם נון, דאס ער אללין וואר אלוא איין דורכטריעבער שפיטצבוב אונד איין נוט איסנגלערנטער דיעב. וועלכער אין זיינע צי-גאררען עטוואס בעטיבענדעס גענעבען האטטע, פאן דעם דער רוכער אין איינען הארטען שלאף פערפאללען קאנן.

* (הונדערט יאהרע.) אין באגי-האד וואורדע אם 10. אפריל הערר לאזאר פייענד (פאטער דעס פארשטעהערס דער באגיהאדער איז-ראעליטישען געמיינדע) בעגראבען. — דער מאנן ערייכטע דאס זעלטענע אלטער פאן הונדערט יאהרען, ער וואר 64 יאהרע פערהייראטעט אונד ביז אין דיא לעטצטען טאגע וואר ער פריש אונד געזונד.

* (דיא פערברענגונג דער טאדטען.) וועלכע ווער שאן אין נו 22 אויספיהר-ליך בעשריבען האבען, מאכטע עטצט אין דען צייטונגען פיעלעס פאן זיך רעדען. אללע יידישען צייטשריפטען בעטעפטיגען זיך יעטצט מיט דער פראגע, וב דיא לייכען-פערברענגונג פאם יידישען שטאנדפונקט ערלייבט איזט. פיעלע בעהאופטען מיט רעכט, דאס דיא לייכען-פערברענגונג גענען דיא יידישען לעהרען זינד: דאנגעגען וויל אינע אזיראעליטישע עגלישע צייטונג (ספר זכרון) בע-הייפטען, דאס נאך יעטצט דיא יידישען ספרדים אין גיבראלטאר אונד נארד-אפריקא איהרע טאדטען אין אנגעלאשטעס קאלק בעגראבען, וואס עבענזא פיעל אלס אינע פערברענגונג איזט. אייך אין שפא-נען אונד פארטוגאל בעגראבען דיא יודען איהרע לייכען אין אנגעלאשטעס קאלק. יא, דיא פער-ברענגונג דער טאדטען איזט אונטער דען יידישען יודען אין לאנדאן ניכט אנגעקאנגט. — — אייך אין דער וויינער „ניציט“ ווירד יעטצט דאריי-בער אינע אבראנדלונג געבראכט, אב דיא לייכען-פערברענגונג פאם יידישען שטאנד-פונקטע אויס געשטאטטעט איזט. דער ארטיקעל-שרייבער אנט-וואָרטעט מיט נין: „אין שרייבט וואהל מערערע זעטצע אים דער בובעל, וועלכע אייך אינע לייכען-פערברענגונג הינזוייזען, זא צייטירט ער דען זאטץ אים „עמים“ (קאפיטעל י פסוק ט״ו) והיה אם יותרו עשרה אנשים בבית אחד ומת, ונשאו דודו ומשרפו (ומסרפו) להוציא עצמים מן הבית. (ווענן נעהמען מענ-נער אין אינעם הויז אבערבליבען זאללטען, זא זאללען דיא שטערבען אונד עס טראגען איינען יע-דען זיין פעטטער אונד זיין פערברענער פארט, אים דיא געבייגע אים דעם הויזע צו שאפ-פען.) נאטירליך פערגיסט ער אייך ניכט אן דיא ארבע מיתות ב״ד אונד ברענגט אייך דיא מיתה פאן שריפה. דאך ווייל אללען אונס אין זאלבע זאכען ניכט איינלאסען, ווייל האבען בעריטס דען

* (וועגען בעליידיגונג דעס קאנינגס.) אם 7. יענגער דיזעס יאהרעס וואורדע אין גייראארך (ביא פאנטשאווא) וועגען דער דעפיטירטען-וואהל איינע פאלקס-פערזאמם-לונג אבגעהאלטען. דער קאנטעס לאזאר באלא-נאין הייעלט אין דערזעלבען איינע רעדע, אין וועל-כער ער דעם שטוהלרוכטער (וועלכער צוגעגען וואר) דיא וואָרטע צוגערופען האטטע: „ווער בריכען ניכט דען קאנינ פאן אונגארן!“ — ווער וואללען ניכט אונ-טער דיא אונגארן קאممען!“ דער קערל וואורדע גלייך פערהאפטעט אונד ערסט געסטערן וואורדע דיזעע אנגעלעגענהייט בים קרימינאל-גערוכט הינ-ערגעהאנדעלט, וואביא לאזאר באלאנאין וועגען שטאָ-רונג דער אפפענטליכען רוהע צו דריי-יאהריגעס קערקער פערארטהיילט וואורדע.

* (פרעס-פראצעס.) דער דעראק-טער איינער פראגער צייטונג האט אין זייגעס בלאט-טע דען קאנינ פאן זאכסען בעגרידיגט, וועסהאלב-איהם אין פרעס-פראצעס אנגעשטרענגט וואורדע, וואביא ער צו איינער געלדשטראפע פאן הונדערט גולדען אונד צום ווייטצע דער גערוכטס-קאסטען פערארטהיילט וואורדען איזט.

* (צו מערב פאן שביעי של פסח) וואָרען דיא קינדער דעס דייטשען קראנ-פרייגען אים גראסען איזראעליטישען טעמפעל אין בערלין, וויא זיא דאס גאנצע געבעט מיט אנגעהערט האבען. דיא קינדער דעס קראנפרייגען זינד נאטור-ליך אבען אן אייך דעס זיטצע דעס פארשטאנדעס געוועסען אונד דער יידישע גאטטעסדיענסט האט איהנען אייך ווערד גוט געפאללען.

* (וויא מאן אויף דער באהן פאן איינעם פרעמדען קיינע ציגארר אנגעהמען דארף.) אונ-לענגסט ריזיגען דרייא יונגע לייטע מיט דער באהן פאן פעסט גענען מיטקאלין-סערענטע. אייך איי-נער צווייטע-שטאציאן איזט אין דייב-געקלידע-טער הערר פאן זערר שאגעס איסזעריע אינגע-שטיגען אונד דא ער אויך בילדונג צייגטע, קניפפ-טען דיא דרייא יונגען לייטע מיט אדם אין גע-שפרעך אן. אם לייפ דעס געשפרעכעס נאהם דער פרעמדע זיינע ציגארר-טאשע הערים אונד פער-ערטע זיינע מיט-ריזענדען. דא צינארען וואָרען אייך ערר גוט, דיא נאנצע געזעללשאפט ריכטע נאנזע פיין — אונד בים ריכען וואָרען אללע דריי יונגע לייטע פעסט איינגעשלאפען. אלס זיא נון בייא דער צווייטען שטאציאן עריייכטען, וואָר דער פרעמ-דע פערשוואנדען, זיא גרייפפען שנעלל נאך איהרען בריסטס-טאשען — אונד זעהע! אייך איהרע גולדען-באָרזען וואָרען פערשוואנדען! דער פרעמדע

„וזא וואהנען דיא דענן?“

„אין דער שאדט קאבלענץ!“

„אונד וא עסטען דיא?“

„א הערר ראבבינער! נעהמען דיא עס ניכט פיר אונגוט, דאס איך ניכט בייא איינעם יודען שפייזע אונד ניכט יידיש לעבע, איך בין אפפיציער, איך קאנן ניכט אנדערס לעבען! מיין פא-טער וואר עבענפאללס אפפיציער, ער דיענטע אין אפריקא אונ-טער מארשאלל פעליסיה, מיין פאטער וועגע אייך גענגענען אין אמעריקא, דענן אין פראנקרייך שטעהט דיא עלזיאן ניכטאנדעס הינטערגע אים וויינע; אבער מיין פאטער איזט צו פייה אין דער טאלאכט אומגעקאممען, מיינע מוטטער שטארב באלד דארוף אויס שמערצען, איך האבע נור נאך איינען ווער ריכען אנקעל אין נייא-אלעמאנס (אין אמעריקא). ער שיקטע פיר מיך נעלד אונד לייס מיך אין דער פראנצאזישען קרייגס-שולע הינאבזילדען. איך הייטע עס אויך בין צום גע-ווייאל בייגענגען קאנגען מיין נאשט, וועלכע האפפענגען האטטען ווער בים אויסבروכ דיזעס קרייגעס נעגען דייטשלאנד! אונד נון בין איך אין גאפאנגענער אונד אין בעטטלער! — — מיין הערר ראבבינער, איך ווילל נון פאן יעצטע אן ווייטער יידיש לעבען, איך ווילל קאפט אונד קוויטטיר נור בייא יודען ראבבינ-ווען — דיא פיר מיך צאהלען!“

דער ראבבינער וואוידע איין ווענג מיסטרייאיש אונד ווילללטע דיזעס נאנצען געשפרעכע קיינען פאללען גלויבען שענקען, דער אפפיציער מערקטע עס אונד אנטוו: „צווייפעלן זיא פיעללייכט, דאס איך יודע בין, יודען זיא, הייר לייגט איין הערציאיזעס בוך, איך ווערדע לעזען?“ ער נאהם אויך איין געבעטבוך אונד צייגטע דורך דאס לעזען, דאס ער יודע איזט. דער ראבבינער אנטוואָרטעטע איהם נון, דאס ער אללין

אהנע דיא אונטערשטיצונגס-קאممיסיאן ניכטס טהון דארף, ער פערשפראך איהם אבער, איהן בייא דער קאممיסיאן צו עמפפעהלען.

עס וואר נון צייט צום אבענד-נעבען צו נעהען אונד דער אפפיציער וואנטע דעם ראבבינער. דאס אויך ער הייטע אין דען טעמפעל נעהען ווערדע.

„שאן מיין הערר! (וואנטע דער ראבבינער) ראש השנה אונד יום כפור הייעלטען זיא עס ניכט דער מיהע ווערטה, דאס נאممטעס-הויז איז בעזוכען — אונד גערادע הייטע . . .?“

„וזא האבען יעצט הערר ראבבינער! עס איזט איין אונ-רעכט פאן מיר, מיך ערסט דאנן צו ערגענען, דאס איך יודע בין, ווענן איך פאן יודען אונטערשטצט ווערדען ווילל; אבער איך ווילל מיך פאן נון אן נאנץ בעמפעהלען!“

דער אפפיציער בעגלייטעטע דען ראבבינער אין דיא סי-נאגאגע אונד אללע אנוועזענדען שטוטצטען איבער דיא נלענ-צענדע גאלגענשטיקע קליידונג דיזעס אפפיציערס.

מאנס הייעייס שפראך נון דער ראבבינער מיט דער אונ-טערשטצונגס-קאممיסיאן, וועלכע אין פאללע זיינער עמפפעה-לונג דען עגשטאלט פאמטע, דען פראנצאזישען אפפיציער צו אונטערשטצען. מאן מיינטעטע איהם בייא איינעם אזזראע-לישען אין אנשטענדיגעס קוויטטיר, וזא ער אייך פערקאפ-טונג וואורדע, דאצו בעקליידעטע מאן איהן נאך מיט נוטען וואָרטען וונטערקליידען.

דער אפפיציער צייגטע זיך אנפאנגס דערהר דאנקבאר, ער פערלאנגטע זאנאר צו תפלין אונד פערשפראך אין רעכט פאممער ווערדע צו ווערדען; אבער ניכט לאנגע דזיעטע דיזעע פאممערניס, שאן נאך פיערצעהן טאגען קאם זיין קוויטטיר-הערר מיט בישטען קלאגען גענען דיזען אפפ-